

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO-4101-01-21/2012
P/12/160

Poznań, dnia 17 maja 2012 r.

**Pan
Mariusz Zgaiński
Starosta Grodziski**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ (dalej ustawa o NIK), Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu przeprowadziła w Starostwie Powiatowym w Grodzisku Wielkopolskim (dalej „Starostwo”), kontrolę finansowania ponadgimnazjalnych szkół niepublicznych w latach 2010 i 2011.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 11 maja 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Staroście niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, przestrzeganie przez powiat grodziski zasad finansowania ponadgimnazjalnych szkół niepublicznych.

1. Zasady udzielania szkołom niepublicznym dotacji z budżetu powiatu grodziskiego w latach 2010-2011, Rada Powiatu Grodziskiego (dalej „Rada”), ustaliła w trzech następujących po sobie uchwałach².

W uchwałach nr XLI/256/2009 i nr XLIII/267/2010 – zgodnie z art. 90 ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³ - Rada ustaliła tryb udzielania dotacji szkołom niepublicznym oraz tryb i sposób ich rozliczenia, a także zakres kontroli wykorzystania dotacji. Kwoty dotacji dla niepublicznych szkół ponadgimnazjalnych, w których nie był realizowany obowiązek nauki miały wynosić 75% wydatków bieżących ponoszonych w szkołach publicznych tego samego typu i rodzaju. Podstawy ustalania dotacji dla szkół niepublicznych oraz jej wysokości (np. w ujęciu procentowym w odniesieniu do podstawy ustalania dotacji), Rada nie wskazała natomiast w uchwale nr XIX/99/2004. Żadna z ww. trzech uchwał nie regulowała trybu ustalania podstawy dotacji w przypadku braku na terenie powiatu grodziskiego szkoły publicznej danego typu i rodzaju. W uchwałach tych nie zdefiniowano także pojęcia „najbliższy powiat” dla powiatu grodziskiego. Odstąpienie od wskazania sposobu ustalania „najbliższego powiatu” przez organ stanowiący pozwoliło na dowolną interpretację tego pojęcia przez organ wykonawczy, co *de facto* skutkowało ustaleniem przez Zarząd Powiatu Grodziskiego (dalej „Zarząd”), a nie przez Radę, podstawy obliczenia dotacji dla szkół niepublicznych.

Zgodnie z art. 78 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym⁴, wszystkie ww. uchwały Starosta Grodziski przedłożył Wojewodzie Wielkopolskiemu oraz właściwej regionalnej izbie obrachunkowej. NIK zwraca uwagę, że uchwałę nr XIX/99/2004 podano do publicznej wiadomości jedynie poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń w budynku starostwa, a nie – jak wymagał tego art. 43 ust. 2 ustawy o samorządzie powiatowym – poprzez skierowanie jej przez przewodniczącego rady powiatu do publikacji, na zasadach właściwych dla aktów prawa miejscowego wynikających z przepisów wskazanych w art. 44 tejże ustawy.

Realizację postanowień uchwał w sprawie udzielania, rozliczania oraz kontroli wykorzystania dotacji przekazanych szkołom niepublicznym, Rada powierzyła Zarządowi.

¹ Dz. U. z 2012 r. poz. 82 ze zm.

² Uchwały: nr XIX/99/2004 z dnia 25 maja 2004 r. (obowiązująca do dnia 12 marca 2010 r.), nr XLI/256/2009 z dnia 29 grudnia 2009 r. (obowiązująca do dnia 29 czerwca 2010 r.) oraz nr XLIII/267/2010 z dnia 9 marca 2010 r.

³ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 ze zm.

2. Zarząd, w okresie objętym kontrolą, ustalał kwoty należnej poszczególnym szkołom niepublicznym dotacji zgodnie z art. 90 ust. 3 ustawy o systemie oświaty. Podstawą do ustalenia wysokości dotacji, w przypadku uzupełniającego zaocznego technikum dla dorosłych oraz policealnej zaocznej szkoły dla dorosłych, były planowane wydatki bieżące szkół publicznych tego samego typu i rodzaju prowadzonych przez powiat grodziski. Przy ustalaniu dotacji dla niepublicznych liceum ogólnokształcącego dla dorosłych i uzupełniającego liceum ogólnokształcącego dla dorosłych, powiat grodziski korzystał z informacji o wydatkach bieżących ponoszonych przez sąsiadujący powiat nowotomyski na prowadzenie szkoły publicznej tego samego typu. NIK zwraca uwagę, że wobec braku wskazania przez Radę kryterium wyboru „najbliższego powiatu”, decyzję w tej sprawie podjął organ wykonawczy, a nie organ stanowiący, co było niezgodne z art. 90 ust. 4 ustawy o systemie oświaty. Niepublicznym liceum ogólnokształcącemu i uzupełniającemu liceum ogólnokształcącemu powiat grodziski udzielił dotacji w łącznej kwocie 395.052 (181.258 w 2010 r. i 213.794 w 2011 r.)⁵.

W przypadku czterech szkół niepublicznych, powiat udzielił dotacji na wniosek organu prowadzącego, w którym nie wskazano planowanej liczby uczniów w poszczególnych szkołach (podano łączną liczbę uczniów w szkołach) oraz numeru rachunku bankowego tych szkół (podano numer rachunku bankowego Centrum Kształcenia dla Dorosłych). Tak złożony wniosek nie spełniał wymogów art. 90 ust. 3 ustawy o systemie oświaty oraz postanowień uchwał Rady (§ 4 uchwał nr XLI/256/2009 i XLIII/267/2010). Ponadto, w wyniku zaokrąglania do pełnych złotych należnych szkołom kwot dotacji, faktycznie wypłacone w latach 2010-2011 dotacje nieznacznie różniły się (od 0,03% do 0,54%) od kwot dotacji ustalonych jako iloczyn podstawy naliczenia dotacji i stawki 75%⁶.

NIK zwraca uwagę, że weryfikując wykaz szkół i placówek prowadzonych/dotowanych przez powiat grodziski (dalej „wykaz”) w latach szkolnych 2009/2010 i 2010/2011, pracownik Starostwa nie skorygował błędnych danych o Policealnym Studium Architektury Krajobrazu (wg wykazu Szkoła Policealna w Kotowie). Była to szkoła prowadzona w trybie zaocznym, a nie jak wskazano w wykazie – w trybie stacjonarnym.

4. NIK zwraca uwagę, że zobowiązanie dotowanych szkół do rozliczania dotacji polegającego na wyszczególnianiu wydatków bieżących sfinansowanych środkami z dotacji, poprzez ustalenie przez Radę wzoru rozliczenia wykorzystania dotacji⁷, nie miało podstaw prawnych. Dotacje przekazywane szkołom niepublicznym są dotacjami podmiotowymi. Nie było zatem żadnych przesłanek, aby taką dotację rozliczać co do kierunków jej wykorzystania. Jedynym kryterium rozliczenia udzielonych dotacji powinna być liczba uczniów. Prawdopodobnie wykorzystania dotacji (na wydatki bieżące), zgodnie z art. 90 ust. 3e ustawy o systemie oświaty, może być przedmiotem kontroli przeprowadzanej przez organy jednostki samorządu terytorialnego. W ramach takiej kontroli upoważnione osoby mają m. in. prawo wglądu do dokumentacji organizacyjnej, finansowej i dokumentacji przebiegu nauczania dotowanej szkoły (art. 90 ust. 3f ustawy o systemie oświaty). Tryb tej kontroli określa Rada.

5. Kontrole dotowanych szkół niepublicznych, pracownik Starostwa przeprowadził z naruszeniem trybu i zakresu przedmiotowego kontroli ustalonego przez Radę⁸. Pomimo braku upoważnienia, sprawdzeniem obejmowano prawidłowość danych o liczbie uczniów wykazanej w systemie informacji oświatowej, nie kontrolowano natomiast zgodności liczby uczniów szkół wykazywanej w comiesięcznych informacjach o rzeczywistej liczbie uczniów, będącej podstawą udzielenia dotacji. Z kolei pomimo stwierdzenia nieprawdziwych (zaniżonych) danych o liczbie uczniów jednej z dotowanych szkół, nie podjęto żadnych działań w celu skorygowania stwierdzonych nieprawidłowości i udzielenia tej szkole należnej dotacji. Ponadto, ustalenia kontroli dokumentowano nierzetelnie i niezgodnie z postanowieniami Rady.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1) przygotowanie projektu uchwały Rady w sprawie trybu udzielania dotacji dla szkół niepublicznych, uwzględniającego kryterium wyboru „najbliższego powiatu” oraz sposobu obliczania dotacji w przypadku braku na terenie powiatu szkoły publicznej danego typu i rodzaju co dotowana szkoła,

2) prowadzenie kontroli niepublicznych szkół w trybie i zakresie ustalonym przez Radę oraz rzetelne wykorzystywanie i dokumentowanie ustaleń tych kontroli.

⁵ Udzielone szkołom niepublicznym w latach 2010-2011 kwoty dotacji (odpowiednio 634.172 zł i 736.596 zł), stanowiły odpowiednio 48,2% i 47,8% części oświatowej subwencji ogólnej ustalonej dla powiatu grodziskiego z tytułu funkcjonowania na jego terenie szkół niepublicznych.

⁶ Spowodowało to wypłacenie dotacji w kwotach wyższych od należnych o 759,51 zł i 1.143,68 zł (odpowiednio czterem szkołom w 2010 r. i dwóm w 2011 r.) oraz w kwotach niższych od należnych o 305,75 zł i 1.534,42 zł (odpowiednio jednej szkole w 2010 r. i trzem w 2011 r.).

⁷ Załącznik nr 3 do uchwały nr XLI/256/2009.

⁸ § 6 uchwały nr XLIII/267/2010.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu, na podstawie art. 62 ust.1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Starostę w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.